

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért. vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FELÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 „

Budapest a háborúhírek befolyása alatt.

Buda, aug. 10-én.

Sajátszerű látványt nyújt fővárosunk e mozgalmas időben. A szó szoros értelmében kaszinói olvasóteremmé alakult át. Ha úgy lassankint belé nem szoktam volna e jelenet szemléletébe, bámulásomból ki sem jöhetnék. A bérkocsisok a bakon, a dajkák a józseféri és erzsébetéri sétányokon, a szögleteken ácsorgó hordárok és commisionerek a méltóságteljes léptekkel haladó suszterinasok kidüledt szemekkel eszik a táviratokat. Csak a szegény idegen ajku közkatonákat sajnáltam, kiknek napi pénzéből lapvételre nem jut semmi, s így szegénynek, bár amaz átkozott lapok mindegyike az ő bőréről szól, fülelni kell arra, mit más mond. Lassan lépdegélnék s hallgatagon az ember előtt, mihelyt a háborúról hallnak hangosan beszélni. Nem egyszer magaman is megtörtént, s ekkor jó hangosan vázoltam a helyzetet és mondtam el, a mi megnyugtatóra szolgálhatott. Föl volt szegény villanyozva mintha nem is volna a magáé, oly czéltalanul lépdelt... tudom volt aztán beszéd tárgya elég a kaszárnyában.

Bizony meg is érdemlik a rokonszenvet ezek a lengyel katonák, a kikkel a borzasztó emlékü új épület meg van töltve. Csak egy jelenetet szabadjon elbeszélnem saját tapasztalatomból ezek érzelmi jellemzésére. Mint magyarral, a lengyel rokonszenv velem együtt nőtt a bölcsőtől kezdve. A mult követválasztások idejében egyetemünk bölcsészeti kárának folyosóján bemutatnak nekem egy gyönyörű magas szőke ifjút, nyílt kék szemekkel gyalog közlegényi egyenruhában. E szókra „lengyel önkénytes Krakóból” sajátszerű örömeztet fogott el, a rokonszenv uralmat vön rajtam, karon ragadtam s a legbizalmasb beszélgetésbe ereszkedve az ifjuval föl és le sétáltam. „Hah nemzedet valódi fiára ösmerek benned,” gondolám magamban, midőn a legönzetlenebb lelkesültséggel szólott hazájáról, a magyarok iránti rokonszenvéről. Minden csekély politikai esemény vérmes reményeinek hazája újjászületése tekintetében új tápot nyújtott. Hideg eszem következtetésével nem zavarám képzelme kicsapongásait, hanem hagytam magam is általok tovaragadtatni, velök együtt lejtve a remények rózsapiros hullámain.

„A lengyel kit sem gyűlöl úgy — mondá beszédközben — mint a németet

és orosz. Ti sem igen szeretitek, úgy látom. Lassu térfoglalása egyként emészt mindkettőnk nemzetét. Reményeink egyek, gyűlöletünk s aggalmunk tárgya egy... hogy ne szeretné a magyar és lengyel egymást lángolón? Jöjjetek hozzánk Gácsországba és bebizonyítjuk, hogy miként szeretünk benneteket. E szó „magyar vagyok” megnyitja előttek minden lengyel nemes karját és hajlékát. Istenemre! ha német jön nem így fogadjuk, hanem elhagyva hajlékunk, magára hagyjuk őt. (Mire nem vitte ezeket a germanisatio törekvése.) Emlékszem, egyszer kimentünk gyermekkorunkban egy Krakó közelében levő faluba. A réten meglátunk egy köztisztelőben álló lengyel nemesi sétálni egy német tiszttel. Fölfort bennünk erre a vér, gunyolódni, köpködni kezdetünk e nem várt jelenet miatt fájdalunkban. Az öreg egyszerre megfordul s könybelábadt szemekkel szólott hozzánk, fiára mutatva: Ne bántsátok szegényt, hisz ő az én fiam! Ruhája bár még nem, de szíve a tietek, s majd ha üt az óra, győzelemre fog vezetni.” Sohse felejttem el, mint futottunk az öreghez s a tiszthez, illetlenségünkért bocsánatot kérni!

Most veszem csak észre, hogy olyan tárgyra terjeszkedtem előadásomban, mely nem áll összefüggésben a főntirt czímmel... bocsánat, engedjék el olvasóim e hibát annak kit emlékeinek heve egy kissé elragadtott.

Térjünk hát vissza a hid s más közhelyeken két sorban álló hordárok és újság kihordónökhöz, kiknek összhangzástalan „Krieg! Krieg! Neueste Depeschen! egymást váltó fölkiáltásaik egy kicsit megbódítják az ember fejét. De van is aztán a kínálásnak sikere, mint a fönnebbi vázlatból látni lehet. Majd mindenki vesz lapot.

Sajátszerűen különbözik a mi fővárosunk közhangulat nyilvánulása, a párisitól. Párisi levelekből tudjuk, hogy az élcelapok soha nagyobb keletnek nem örvendettek, mint ép most a párisi nép tehát akkor is könnyelmű élcezes, midőn a kés a nyakára van szegezve. Nem így a pesti lakosság, mely bár háboruba nincs keveredve s így némileg jogosítottabb volna az élcelésre, mint a párisi, arca mégis a veszélyes helyzet öntudatát tükrözi vissza, s nem csak a kíváncsiság által hajtatik, hanem mélyen érez s rokonszenvez. Ez utóbbról néhány nap előtt volt alkalmam meggyőződni. Szokásom szerint egy nagyobb sétát tettem — a budai szőlők közt. Viszszajövet találkozom egy 40—45 éves svábbal, kinek vállán ujdonat új puská fény-

lett, mi figyelmemet magára vonta. „De szép fegyvere van bátyám,” mondom neki úgy budai németesen, a hogy tudtam. „Nem tudom szépnek találja-e, kinek számára vettem!” felelt gunyoros mosolylyal. Csak nem akar valakit agyonlőni? Hát mit, mai nap csak nem verehet löni vesz az ember puskát... az urak azt hiszik, hogy mi nem tudjuk azt, hogy az ország legelkeseredettebb ellensége az orosz a hon határain leskelődik.” „Gondoskodik azokról a kormány, ott állnak már egy hete szövetségi katonáink és honvédjeink” feleltem kötekedve. Nem elég az, uram, a kormány nem gondolhat mindenre, ő is emberekből áll. Nem lehet ma megvédeni egy országot, ha minden ember nem védi tűzhelyét. Aztán fiamat is, midőn elment honvédnek csak az vigasztalta meg, hogy megígérttem, miszerint megboszulom halálát. Ez oka, hogy már most vettem fegyvert, de ezért vette ezt ez a sógorom, az a komám stb. is, és itt elmond vagy öt nevet. Megöleltem volna e svábot, ha nem oly kötelem érzettel mondta volna el e szavakat, mely mellett örömyilatkozat részemről csak annyi lett volna, mint elárulni, hogy én ezt erény és rendkívűliségnek tartom s nem minden honpolgár kötelességének. Mily öröm könnyeket fog-nak kicsalni a haza komoly percéiben jelenetek, ha már egy sváb kapásban ily gondolkodásra akadunk, gondolám magamban s tovább mentem. Nem tartom czélszerűnek ily események általánosítását. Nagyön vérmes gondolat volna, ha azt mondanám, hogy ugyanez történik az egész fővárosban, de annyit olvasóim megengednek, hogy ez egyszerű emberben magában nem fejtett ki e gondolat, hanem, hogy egy messze elterjedt gondolatáram nyilatkozata ez!

A hirlapirodalom erejét látom ebben a jelenségben, mely ma már legalább a fővárosban a helyzettől néhány óra alatt a legegyszerűbb embert is megismerteti. Mikor fog a vidéki lakosság közt is a hirlap olvasás ily mérvben elterjedni? Ropant védelmi erő fekszik abban a szükség percéiben, hogy mindenki, ki fegyvert fog, tudja is, hogy miért fogja.

Többet mondani a hangulat jellemzésére talán nem is kell!

Saáry Ferencz.

Dürüczkölő.

„A mi sok, mégis csak sok, tovább nem lehet tűrni,” szóla hosszas esőzés alkalmával az oláhfalvi magisztratus, s úgy tett a mint beszélt. Széket ülve, így határozott: „ha csak lassacskán

esik, hadd hulljon tovább is; ha erősebbre változik, akkor ki állhat ellent." Ft. Nagy Péter ur is ilyen formán járt el fámusos — nem mi tettük azzá — levele alkalmasból. Gondolta magában: ha csak a „Sz. H.“ beszél, hát bugyogjan tovább is, és „hallgat vala.“ Később mint klasszikus embernek eszébe ötlött Ovidius azon tanácsa: „hogy a könyörgésre alkakmas időt kell választani, mert a templom nincs mindig nyitva s az orákulum nem mindig ad feleletet,“ mit a biblia így fejez ki: „ideje van a beszélésnek, ideje a hallgatásnak.“ Ilyen alkalmas időt talált, „hogy megnyitván ajkait...“ mistifikáljon, midőn Ballagi Mór a „Prot. e. és Isk. L.“ 29-dik számában részben fölmenti a kérdéses vád alól. Azonban „évés közben jön meg az étvágy,“ s Ft. ur miután, a „Nec plus ultra“ vihara után, „szóváltás a királyhágotuli egyház ügyekben“ napfényre, az időt kedvezőbbré fordulni látta, támadóul lépett föl s vád alá helyezte a „Sz. H.“-ot, mely irányában nem loyáliter járt el. Pedig a „Sz. H.“-nak csak a volt hibája: hogy a tények alapján kimondott véleményét nem tagadta meg, mint Péter a Krisztust, „mielőtt a kakas hármat szólana.“ — Ft. ur „szórol-szóra igaz“(?) története elbeszélése után, azt méltóztatik kegyesen mondani: „hogy olyan emberrel, mint a „Sz. H.“ szerkesztője, nem lehet semmi köze.“ Daczára e komplementnek, nekünk ezután is, és mindig lesz közünk, valahányszor „szunyog szűrést“ látunk; valahányszor a „pohárnak és tálnak csak külső részét tisztítják“; valahányszor „az új bort ő tömlőbe töltik“; valahányszor egy ember az ország törvényhozása többségével szemben, magát infallibilisnek tartja. Levele végén azt a megjegyzést teszi a Ft. ur: hogy a „Sz. H.“ nem szent írás. Ebben már több igaz van, mint az igaz történeteske elbeszéléseiben, csak hogy ezzel épen úgy nem mondott új-ságot, vagy élezet, mint nem mondunk mi, midőn megjegyezzük: hogy bizony Ft. Nagy Péter ur sem a hét koronájú Szent Péter.

* * *

„Kolozsvárról írják:“ Mégis csak nem equalják minálunk a Schmerling-Bach féle saját rendtartás szabályait oly szigorúan, mint, a hogy a baloldali lapok képzelik, és hirsztelik is, hogy következtetések maradjanak elveikhez. Elég példa erre, minek szemtanúi voltunk. Két kis gyerek süreg forog, gyorsan, mint a higany, hona alatt egy nyálós újsággal s utjában majd minden házhoz, minden boltba bekiált: „nem vesznek friss újságot? tele van eredeti táviratozásokkal. A francziákat verik. „No ha verik, kiálta egy polgár, akkor vidd;“ Az-az, hogy verik is nem is, felelt az elmés fiú — tessék venni.“ — s így eladnak naponta 10—15 darabot piculájával. S minden példány után a szerkesztő által 2 kr. utalványoztatik. Pedig a saját rendtartás 7-ik cikkében nyomtatványokkal házálás meg van tiltva. No, de ezért nem haragszik meg senki. És melyik hirlappal csinálják ezt a szerencsés geschäftet? úgy hisszük, olvasóink hamar kitalálták, hogy a „M. Polgár“-ral.

* * *

Mihály g. Tudja téns uer, hodj a szélbali Modorász József mért oly nagy bámulója poroszoknak?

Teins ur. Azt könnyű kitalálni Mihály g. azért, mert jó katonák.

M. g. Oh nem téns uer. O Modorász azért bámulja poroszokat, mert ők is beállottak modorásznak, fogták a vogesi hegyeken két franczia sasokat, mit korona hőrség elküldötte berlini állatkertbe. — Csak azt szeretném tudni téns uer, úgy fogták-e saskokat, mint én fogtam gyerekkoromban czinyegét — tökkel?

T. u. Arról biztosíthatom M. g., hogy ama sasokat nem fogták — tökkel.

* * *

Mihály g. Ismeri téns uer cigán-adomát, mikor a földes uer így szólott cigánokhoz: nó cigók! melyiknek kell ez a lágy kenyér? egy élelmes cigán előállott s mondotta: nekem. Hát ez a turós lepény ki eszi meg? élelmes cigán felelte: én. Hát ezt a sült peccenyét? élelmes cigán erre is az felelte: én. Földes uer

aztán kérdezte: ki hasogatja fel ezt a tökét? erre élelmes cigán így mondott szomszédjának: „dádé solj már téns volomit.“

T. u. Biz ez sokszor ismétlődik az életben.

M. g. Tudja, hol ismétlődte ez a historia? Comunitás gyűlésben. A városi földes uer: a comunitás kérdezte: kinek kell számoltató hivatal? az élelmes Soma előállott s mondotta: hic sum. Hát az ügyvédi állomás? Soma felelte: hic sum. Hát a megüresedett főjegyzőség? Soma erre is mondotta: hic sum. Fogadni merném téns uer, ha comunitás kérdezné: ki megszámálja minden diurnum nélkül, hány szál fa van városi erdőségeiben? Soma a Lokodihoz fordulva így szólana: „dádé solj már téns volomit.“

— A marosvásárhelyi uszoda-egylet, folyó hó 14-én tartotta első, alakuló közgyűlését a városház nagytermében, számos érdeklődők jelenlétében.

Dr. Antal László úr, mint az ideiglenes bizottmány elnöke, meleg szavakban fejtegette városunkban egy uszoda felállításának előnyeit, és szükségességét, különösen egészségi és testképzési szempontból szaktőleg mutatta ki annak elkerülhetetlen voltát.

Általános helyesléssel találkozott beszéde után, felhíván a jelenlevőket e czélszerű vállalatnak meleg pártolására, bemutatta azoknak 60-ot haladó névsorát, kik a vállalatához, mint részvényesek kívánnak járulni, s miután ideiglenes bizottmánynak csakis az alakulásra szükséges előlépések megtétele volt feladatául kitűzve, s ezt a mondott számú részvényesek gyűjtése által teljesítette is az egész bizottmány nevében lemond, kérvén a gyűlést, a további teendőkről intézkedni.

Az ülés Dr. Antal László urat, elnökül, Szász Róbert urat jegyzőül ismételtlen felkérvén, a tárgyalás megnyitott, melynek eredménye az lett: hogy Szarvadi Lajos ur elnökle alatt Hines Miklós, Jelinek Mór, Göldner Nándor, Urr György, Fülep Albert és Keresztes Sándor urak személyében bizottmány nevezetett ki, mely az ezen közgyűlésben bemutatott alapszabály tervezetet vegye vizsgálat alá, s azt saját észrevételeivel kísérve, terjessze a f. hó 15-én megtartandó közgyűlés elé.

— A franczia haderő. A porosz előnyomulás csattanós volta, s az egymást éró s egymást nagyító győzelmi hírek s azok kiaknázása alkalmas volt, hogy minden józanságot s elfogulatlanabb gongolkozást leverjen lábáról. A közönség már-már csak töredékeit, romjait látja a franczia hadseregnek, holott az még koránt sinesen úgy szétverve, mint papíron és hirlapokban. A „P. Lloyd“-ban erre nézve a következő levelet olvassuk:

Ama roppant pesszimizmust, mely Franciaországban lábrakapott, leginkább Párisnak szerencsétlen geographiai fekvése idézte elő. Ha Páris oly messze volna az ellenséges határoktól, mint Berlin, vagy legalább mint Bécs Königráztól, ez esetben eme jelszavak „Páris védelme,“ „Minden franczia fegyverkezése,“ „Napoleon megbuktatása,“ nem járnának szájról szájra s nem adnák föl oly hamar, a reményt, hogy az északi tartományokban három ütközetben megvert hadsereg, új ütközetre képes lesz csoportosulni. A döntő ütközet előestéjén, érdekes lesz a franczia hadseregnek mostani erejét vizsgálat alá venni.

Mainzból és Metzből érkező hírek szerint a saarbrückeni, wörthi és weissenburgi ütközetekben következő franczia hadsapatok voltak tüzben: 22 gyalogezred, minden ezredre 3 zászlóalj számítva = 66 zászlóalj, zászlóaljankint 950 embert számítva = 62,700 ember: 9 gyalog vadász zászlóalj, ezeknél szintén 950 embert számítva zászlóaljankint 8550 ember, egy serezed zuáv = 3051, egy ezred turkó = 3051, 4 serezed dragonyos = 3920, 3 serezed huszár = 3920, 3 serezed lovas vadász = 3920, 4 tüzér ezred egyenkint 2591 = 10,360, egy lovas tüzérezred = 2350 ember, összesen 101,822 ember. E szerint tehát csak 100,000 harcra valóvalamivel felül küzdött Mac-Mahon, Frossard, de Failly és Canrobert parancsnoksága alatt, s pedig Mac-Mahon hadtestének mind a négy had-

osztálya, hat dandárral, melyek közül kettő kombinált volt. Frossard hadtestének két hadosztálya, de Faillynek három dandárja és Canrobert 2¹/₂ dandárja.

A franczia hadsereg koncentrálására még következő hadsapatok állanak rendelkezésre: 94 gyalogezred = 268,200 ember 16 vadász zászlóalj = 15,200 ember, 53 lovasezred = 51,940 ember, 17 tüzérezred = 41,721 ember; ide számítandó még három árkász-ezred, 2900 emberrel = 8700 ember, s az utász-egészségi s különféle csapatok 15,400 emberrel; összesen = 401,161 ember.

Lebouef tábornoki főnök parancsnoksága alatt mai nap 400,000 ember áll összpontosítva a német haderő ellen. A chalonsi táborban ez idő szerint a mozgósított nemzetőrség van felállítva, mint első tartalék. A metzi ötödik hadosztályból 15 zászlóalj = 29,430 ember, 16 üteg = 3190 ember, a hatodik strassburgi hadosztályból 10 zászlóalj = 19,870 ember, 20 üteg = 4130 ember, a hetedik besanconi hadosztályból 17 zászlóalj = 29,439 ember, 8 üteg = 1519 ember: összesen 87,577 ember áll rendelkezésre. A párisi megerősített nemzetőrség 69,000 embert számlál. A mai napig még több központosítás történhetett.

KÜLFÖLD.

△ A bőmbőlő ágyuk helyett ama rémitő némaság foglalt tért, mely a kitörendő vihart megelőzi. A porosz győzelmek első mómora elmúlt, s most, midőn a részletes tudósításokat olvassuk: látjuk, hogy az eddig vívott diadalok sem oly nagyok, sem oly olcsók nem valának, mint azt eleinte hirdették. Ugyanezt bizonyítja azon késedelmeskedés, melylyel a poroszok a döntő csatát mind halogatják. Párisban is kezd az önbizalom visszatérni; az új Palikao-miniszterium koránt sem talált oly ellenszenyre, mint első pillanatra tetszett, s mint a „P. Ll.“ mondja, „ha a helyzet nem is, de a hangulat kezd a francziák részére előnyösebbé válni.“ De e csekély javulás és a hosszas előkészületek a döntő csata előtt: valami ijedelmest hordoz magában, kivált részünkre, kik oly távol állunk a küzdőktől s mégis oly közel a veszélyhez.

Harczi hírek hiában: álljon itt a bécsi hivatalos lap egy cikke „a helyzetről.“

A gyorsan egymásután következő győzelmekkel minők a weissenburgi, két nappal később a wörthi, froschweileri, reichshofeni, valamint a forbach-i és spicherni valának, a porosz-német had kétségkívül arra törekedett, hogy jól előkészített tulnyomó erővel támadást kezdjen és ez által a csata színhelyét franczia földre tegye át.

A két szárny gyors előnyomulása és Frigyes Károly lassu haladása, ki a két szárnynyal érintkezésben kívánt maradni, elég világosan tanusítja azt.

Ezen első mozdulatokat teljes diadal kísérté, utána látszó nyugalom állt be, a gyors tevékenységet megfontolt, ovatosan számító előnyomulás követé, s a porosz főhadiszálláson a legnagyobb ovatossággal örködnek a csapat mozgalmak közzétételének meggátlásán, mert minél közelebb van a döntő pillanat, annál nagyobb fontossággal birnak a hadtani mozdulatok és előkészületek, melyektől a fővezér és szellemi támogatója a törzskari főnök a sikert várják. Ezen ovatosság nem csak kifelé, hanem befelé is kiterjed, csak a hadsereg parancsnokai és törzskari főnökeik szoktak beavatva lenni a nagy hadműködésbe, s így száll le aztán a rendelkezés a katonai hatalom minden fokozatán s minden tényező a szerint működik, mint feladata tartja, igyekeztvén az ellenség szemei előtt terveit burkolni, az előőrsi csatározási és őrjáratok alá, mely alkalommal azonban, különösen az előcsapatok elhelyezésével elég kiindulási pontot nyer az ellenség a következtetésekre és ellenműködésre.

Mindezekből látszik, hogy a döntő csatára készülők két ellenségnek mennyire érdekében áll meg tudni az ellenfél helyzetét, erejét és czélzait s mily nevezetes szolgálatot tesz a jó értesítési rendszer; hol ez hiányzik, gyakori kémsemlékekkel kell pótolni, minek következtetése a kis csatározások, melyek végre az ütközetre vezetnek. A részletek titokban maradnak, de a tér-

képpel még a laicus is áttekintheti a főbb pontozatokat. Lássuk a lényegesebbeket.

Steinmetz (jobb szárny) és Frigyes Károly hg (közép) hadaik a Mosel mellett és a Saar előtt állanak a Vogesekig, és pedig főerőjökkel már francia területen, St. Arnoldot legalább már több nap óta megszállva tartják.

St. Arnold egyenes vonalban van 7—8 mfdnyire Metzről, s azon körülményből, hogy német lovas őrjáratok már Metzhez két mfdnyire is közeledtek, következtetnem lehet, hogy a német csapatok már Löringenbe St. Arnoldon túl jóval behaladtak, és hogy a francziák előcsapatai nem állnak messze a Mosel előtt. A Mosel vonal Thionville és Metz két támpontjával igen fontos pont, s hiszik, hogy a francziák a főcsatát a Mosel mögött fogadják el, kényszerítendő, az ellent arra, hogy e tekintélyes akadályon a francia ágyútegek alatt az említett két főponttal szemben hatoljanak át.

Második védelmi vonala a francziáknak a Maas vonal, mely az elsőknak nem védhetése esetén kétségkívül szintén nagy és makacs küzdelmek színhelye lesz, a Párisba nyomulás, melyet némely lap oly könnyűnek tart, mindenestre nagy bajjal jár.

Azt még semmiesetre sincs ok hinni, hogy a francia hadsereget a 4. 6-iki ütközetek után rémület szállta volna meg, s szárnyain szerencsétlenül, de vitézül harcolt, mit még ellenségei is megadtak.

A porosz-német hadsereg kétségkívül mintegy 100,000—150,000 emberrel erősebb, a mit nem lehet eléggé nagyra becsülni; s tán pár nap alatt nagy súlylyal fog a serpenyőbe nehezéni, de nem szabad feledni, hogy minél belebb halad a porosz-német had, annál inkább távozik segélyforrásaitól és utánpótlásaitól, hogy a folytonos küzdelmek által, s az utjában eső erők megszállása következtében naponként veszteni fog erejében és támadás képességében.

Ellenben a francia sereg, ha azon roppant segélyforrásokat igénybe veszi és sikerül a háborút nemzeti háborúvá tenni, nemcsak egyenlő száma lesz Poroszország erejével, sőt azt túlhaladja, feltéve, hogy 3—4 hétig lesz ereje ellenállást fejteni ki a saarbrücken-párisi vonalon. A francia sereg pedig annyira még sincs oda, hogy otthon e követelménynek eleget ne tehessen. A francziák készülődései ugyan mögötte maradtak Európa várakozásának, s kormányára fellépésének is, de azért nem lehet az ellenállási erőt teljesen megtagadni a francziától, és csak egy két nagy döntő csata elvesztése folytán lehetne a francziák ügyét elveszítettnek tekinteni.

VEGYES.

* **Kerkápoly Károly** miniszter e hó vége felé látogatja meg kolozsi választóit.

* **Prof. Mentovich Ferencz** munkatársunk „Ujvilágnézetére” az előfizetési határidő, f. évi szeptember végéig meghosszabbítatik, mikor is a dolgozat okvetlen szét fog küldetni. Kérjük a királyhágon inneni lapokat ennek megemlézésére.

* **Dósa Géza** városunk tehetséges fia, ki jelenleg Münchenben festészeti tanulmányaival foglalkozik, a vallás és közoktatási miniszterium által művészeti ezélokra, ez évre felvett 18,000 frtból, 500 frt ösztöndíjjal jutalmaztatott, a történeti festészet terén kitüntetett szorgalma, és tehetségéért. Midőn ez ösztöndíj, egyfelől elismerés fiatal polgártársunknak eddigi munkálkodásáért, legyen egyuttal buzdítás — ha ugyan van erre szüksége — jövőre nézve is.

* **Kinevezések.** Mint Udvarhelyről írják: a sz. kereszturi államtanítói képezdéhez Gyertyánffy István igazgató tanárrá, Sándor Domokos, Kozma Ferencz és Bedő Dénes tanárokká neveztettek ki. Ugyan ez alkalommal vesszük a hirt, hogy Páll Ferencz udvarhelyi jeles tanár is, eddigi állomását a kolozsvári nőtanító képezdei tanársággal cseréli fel. Ha mind így, a mi református autonomikus iskolánk, mahol-

nap önmaguktól megszűnnek, miután a tanerők a jobban dotált állami tanintézetekhez mennek át. Valjon jut-e ez eszükbe az autonomia don-Quixottejainak?

— **Felhívás.** A marosvásárhelyi uszodaegylet f. hó 15-én tartott közgyűlése alólirottakat bizta meg az ugyanakkor elfogadott alapszabályok értelmében részvény aláírások gyűjtésére.

Az egylet alaptőkéje 20,000 frtban állapított meg, mely 500 db 40, frtos részvény által képviseltetik. — Egyelőre azonban minden részvény után csak 20 frt lesz befizetendő, s szükség esetén, további részletek befizetése csak közgyűlési határozat folytán történhetik.

Az aláíráskor első részletül 5 frt fizetendő be.

Ily értelemben hívjuk fel e nemes város összes polgárságát e vállalatához csatlakozásra s reméljük, hogy az üdvös eszme — Maros-Vásárhelyt egy uszodának felállítása — polgártársaink tömeges hozzájárulása folytán nem sokára ténynyé lesz. — Aláírásokat bármelyikünk készséggel fogad el. M.-Vásárhelyt, 1870. aug. 16. Dr. Antal László, Bucher Miksa, Fenyő István, Holeczer Gyula, Kádebó István, Richtzeit testvérek, Steibl Antal, Wagner Frigyes és Szász Róbert.

* **Parádé és veszély.** Miután több eset fordult s még most is fordul elő, hogy szabadságot állományi honvédtisztek fölmentetni kérik magukat tiszti állásuktól, József főherczeg, mint a honvéd-hadsereg főparancsnoka, megkereste a honvédelmi miniszteriumot az iránt, hogy a lemondó honvédtisztek neveit ép úgy közölje a hivatalos lapban, mint a kinevezetteket. Így legalább megismeri a nemzet ama fiait, kik mostani komoly időben tiszti rangjukról lemondanak.

* **A honvédelmi miniszterium** a kerületi és zászlóalji parancsnokságokkal tudatja, hogy a papokat, bármely hitfelekezethez tartozzanak, a zászlóaljaknál csakis papi szolgálatra alkalmazhatják. Ha önként akarnának a hadseregbe lépni, csak azon esetre tehetik, ha a papságtól teljesen visszaléptek.

* **Színházi tudósításunkat** már két ízben szorította ki helyéről a háború, rohamos hirmalmazával, — pedig legalább lapunk részéről több figyelmet érdemelne Fehérváry ur derék társulata, a közönség ugyanis elég gyöngén pártolja, — holott Kovács Gyulában, Kassainében, Takácsban, Kassaiban, Dancz Ninában, Prielle Péterben, Fehérvárinében sat. oly tagokat számol e társulat, kik elég élvezetet nyújthatnának nagyobb közönségnek is, mint a milyen az elbai szinkört naponta látogatja. Az utóbbi három este is — Kassainé jutalmára, Az orleansi szűzben, A plébános szakácsnéjában s Takács jutalmára Lear királyban — sok élvezetben részesülünk, — bár igaz: elég kevesen. — Jövő szombaton mint halljuk, Dancz Nina jutalmjátéka következik. Telibb házat kívánunk neki az eddigieknél.

* **Honvéd orvosok.** A honvéd zászlóaljaknak teljes létszámban történendő behivatása szükségessé teszi, hogy a zászlóaljaknál rendszeresített orvosi állomások is betöltsenek, azért az orvostudorok s tanulmányaikat végzett orvosnövendékek, kik vagy a honvédséghez tartoznak, vagy a hadseregbeli védkötelezettségüknek eleget tettek, felhivatnak, hogy kérvényeiket ama zászlóalji parancsnoksághoz nyújtsák be, melynek keretében orvosi szolgálatot teljesíteni kívánnak. Az illetékekre nézve a kinevezendő orvosok, bármilyen mozgositás esetére és tartamára, rendi fokozatukhoz mért illetményeiket élvezik.

* **A pesti vakok intézetéből** kilépett 9 növendék két zeneestélyt rendezett, szombaton és vasárnap. A műsorozat mindkét alkalommal válogatott; az előadás szabatos volt. Ha ezeken kívül állapotukat is meggondoljuk: ha eszünkbe jut, hogy midőn műélvezetben részesülünk, ugyan akkor jótékonytságot is gyakorlunk, nem tehetjük, hogy a közönség mindkét alkalommal kitünt-

részvétlenségét meg ne rójjuk. Ugyáltszik, hogy szívünk csak akkor nyílik szájalomra a szerencsétlen iránt, ha az egyszersmind nyomorult is,

* **Egy toaszt a multból.** A „Zala-Somogyi Közlöny” közelebbi számában közöl egy toasztot, melyet Königmayer Károly, jelenleg apát és egerszegi plébános mondott 1844-ben, midőn Zalamegyében a szabadelvű párt győzelmet aratott az ugynevezett „Forintos” párt ellen. Az akkor ifjú pap, a győzelem öröme Zala-Egerszegen rendezett lakoma alkalmával mondta e beszédet, mely a deakszó s a Deák névre jelesül alkalmazott szójátékokból áll; a toaszt így szól: „Uraim! A mult országgyűlés annyira nehéz küzdelmek után elvégre kivívta a magyar nyelv jogszerű állását e hazában, eltemetvén mint illik az uralmat bitorló deáknyelvet. A nemzet örvendett méltó diadalán. És én, a nemzettest egyik parányi tagja, részt vettem ez örömben, de fájdalom dult keblem mélyében annak megdölgöndölésén: hogy mig egy országnak félszázadig küzdő óriáserejével dacolt a deáknyelv, addig egy háborgó tömeg fondorkodásai miatt a törvényhozás terében elnémulni kénytelen volt a Deáknyelv. És meg vagyok győződve, hogy kik a deáknyelv elnémitásán fáradoztak, a Deáknyelv elnémulásán lelkükben siráncokztak. Természetes, mert valamint hajdan, ugy most is Magyarországon kincseinek egyik legnagyobbika a Deáknyelv.

Hajdan a deáknyelv volt a tudományok egyedüli forrása, most szintén a Deáknyelv a tudományok egyik legszebb forrása, melyből a politikai tanok ki nem apadó kristályere csörgedez; hajdan dicsőség volt jól tudni a deáknyelvet, s egyes tudósok büszkéek voltak a deáknyelvre, most dicsőség volna félig tudni a Deák nyelven s egész Magyarhon büszke Deák nyelvére; hajdan a deáknyelv tartatott legszebbnek: most a Deáknyelv tartatik legékesebbnek; hajdan a törvények deáknyelven szóltak; most Deák szól a törvények nyelven; hajdan a deáknyelv volt az idegen tartományok kapasa: most a Deáknyelv az idegen pártok kapasa: hajdan — még Roma aranykorában — Cicero birta leginkább a deáknyelvet: most Magyarország remény korában Deák birta leginkább Cicero nyelvét. S azért habár örülünk, hogy Magyarország többé nem deák — szeretnők mégis, ha Magyarországon több lenne Deák; s noha égő fájdalommal emlékezünk a Deákra, kinek igénytelen sirjára egy nemzet bánatkönyei hullanak — mégis büszke örömmel emlékezünk a Deákra, kinek lángszavai legujabban a gyárak egyletét pártviszály takarta hamvaiból feléleszték; és azért szívünkben őhajtjuk: ne nemuljon el többé a Deáknyelv s vivja ki ezen legujabb diadalát a haza törvénygyárának terében is, és — éljen Deák Ferencz!”

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. aug. 8-án és következő napjain tartandó nyilvános ülésain előadandó ügydaraboknak.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Erődi Mihályról Sütő János e. 71 frt 61 kr. i. Bauer Albert Brückenstein Hermann e. haszonbéri ügye. Popa George Pantea Lukats Márton Anna e. szerződés teljesítése és kártérítés i. ii. Kába György Galambosi Miklós e. 40 frt munkabér i. Nágó Gergely mint Rác Rozália grámja Rác János e. sommás visszahelyezés i. Fest Mihály Puju Juon és társai e. birtokháborítás i.

Előadó k. t. bíró Csergedi János által.

Cierba Georgie Chichernan Jakob és társa e. birtok háborítás i. Hank Dumitru Kindler Abraham ellen 24 frt i. Lungu Paraskeva Deák Mihályról Lungu Georgie s társai e. 111 frt 60 kr i. Szentpéteri egyházmegye Buzád vagy Jonas György e. haszonbér felmondás iránt. Sztmiklósi egyházmegye Szász vagy Balázs György ellen haszonbér i. Sintionné Gligor Anna Gorga Gligor Todor e. 256 frt 40 kr i. Danu Todor és társa Pruna Pável e. birtokháborítás i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.
Ifj. Fogarasianu György és társa ifj. Sauer Mihály és társa e. sommás visszahelyezés i. Dr. Andreá Ferencz gr. Bethlen Olivér és neje csödtőmege e. 12,594 frt 19 kr. p. p. kártérítés i. Özv. Elek Lajosné és társa Farczádi Sándor Lajos e. két darab fekvőség i. Kutseru Mátyás Bontea Juon e. 20 frt kölcsön i. Mallath András Galle Daniel e. 20 frt kölcsön hátralék i. Zsomori Elek s neje ifj. Vég János és Lokodi Jánostól megvásárolt fekvőségeiről kiállított szerződmények betáblázatása i.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.
Magyar kir. kincssár Kerekes Károly e. 1763 frt 40 kr. tőke és jár. i. Dobay Ferencz Dobolyi János e. osztály i. Szuczán Antal Pap Rozália Ávrán Miklósné e. 20 frt 70 kr i. Károly Lidi és Zsuzsánn Iszlay Klára és társa e. egy negyed rész kiadása i. Bothos János Vajda Ferencz e. egy zálagos föld visszabocsátása i. Nemgyei Zsuzsánn Boér Józsefné e. ajándékozás megsemmisítése i. Korbuly Bogdán Jakabfi Théréz és Sza Mártony és fritti fekete Albertnek Fekete László árvai Fekete Lajos és Vinkler János utódai részére Lupsza Szasza Vincza községeben vesztett urbériségekért megállított végleges kárpótlások kiutalása feletti ügybeni keresete. Fritti Fekete családnak bejelentett folyamodása a Lupsza és Szasza Vincza községeken vesztett urbériségek feletti kárpótlás tárgyában.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.
Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.
Szabó Ignác sulyos testisértés. Tengyel Péter emberölés. Oltyán Illie sulyos testisértés. Györbör Ferencz dtto Czecsun George ugyanazért.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.
Beszaraba Nicéle sulyos testisértés. Vulku Samille és társa ugyanazért. Vladu Bukur Motroena és társa tolvajság. Ganea Anna becsületértés. Teunián Juon és társai tolvajság.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.
Dinu Nicolae lui Juon és társa nyilvános erőszakodás. Wandel Simon hamis eskü tétele általi csalás. Varga Mihály gyilkosság. Munchin Juonesch és társai nyilvános erőszakodás. Dósa Józset emberölés. Kömives Rebi gyermek gyilkosság.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.
Előadó k. t. bíró Popovics Serván által.
Váradí Gyula Szelistyan Dumitru és társai e. két föld majorság természetének elismerése i. Kapcsa János és fia Józsefnek Pothó Györgyné Török Józsefa e. egy állomány úrbéri természete i. Bosorogan Josif Sente Samuel e. egy belső és ahoz tartozó 4 külső földek úrbéri természet e i. Kozma Gábor Gál György e. egy majorság

viszony elismerése i. Kozma Gábornak Gerendi János e. majorsági viszony elismerése i.

Bécsi börzei árkelet. (1870. augusztus 16)

5% metalliques	54.50
5% nemzeti kölcsön	64.15
860 államkölcsön	89.75
Bankrészvény	674.—
Hitelrészvény	249.25
London	125.25
Ezüst	123.75
Arany	6.03
" 20 frankos	10.01
Földt. ment. kötvény erd.	70.—
" " " magyarh.	74.—
" " " horvát-slavon	74.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
Horváth Gáspár.

H I R D E T M É N Y E K.

H I V A T A L O S.

(70)

6481. 1870.

1—3

P á l y á z a t

a zsilvölgyi kincstári bányákban termelt kőszénnek bizományilag kezelendő elárusítására.

A zsilvölgyi kincstári bányákban termelendő kőszénnek kicsinyben elárusítása és az e célra szükséges raktárak felállítása és kezelése bizományosoknak adatik át, a következő feltételek alatt.

A kincstár egy hónapra való szénkészletet hitelben ad a bizományosnak; a további megrendelések csak az árak készpénzbeli beküldésére teljesítenek.

Az árt, melyen a bizományosok a kőszén adhatják, a kincstár határozza meg, s ezen árak egy részét fáradságok jutalmául és kiadásai megtérítéséül a bizományosoknak engedi át.

A kincstár kötelezi magát, hogy ugyanazon helyiségben más raktárt sem maga nem nyit, sem más vállalkozó által nem nyit.

A bizományos köteles az egy havi szénfogyasztás értékének megfelelő biztosítékot letenni készpénzben vagy magyar állampapírokban, azoknak törzsei árfolyama szerint.

A bizományos köteles a hozzá intézett szállítmányt a vasúton átvenni, a szállítmányért járandó fuvarbért és egyéb szállítási költségeket kifizetni, a szénét saját költségén raktárába szállítani, ottan kezelni, s a kincstár által meghatározott áron eladni.

A bizományos köteles mindenkor legalább egy félhavi fogyasztásnak megfelelő szénkészletet tartani raktárában és megrendeléseit újabb küldeményekre oly korán tenni meg a zsilvölgyi bányahivatalnál, hogy az új szállítmány megérkezhesse, mielőtt a készlet még elfogyott volna.

Mindazok kik a zsilvölgyi kincstári kőszén elárusítását a fennebbi feltételek alatt bizományilag átvenni ohajtják, felszólítanak ezennel, hogy ajánlataikat a folyó évi **augustus 31-ig** a zsilvölgyi k. kőszénbánya hivatalnak Petrozsényben, utolsó posta Vulkán, benyujtsák.

Ezen ajánlatban határozottan megjelölendő:

1. azon város vagy község, melynek szén szükségletét ajánló ellátni ohajtja;
2. az egy havi szén fogyasztás valószínű mennyisége;
3. az ár, melyen a szénet vámmázsánsként ottan eladni reményli;
4. a legközelebbi vasúti állomás;
5. a raktár távolsága a vasúti állomástól;
6. a vasúti fuvarbér Petrozsénytől az illető vasúti állomásig, illetőleg a vasúti távolság és a mázsánskénti fuvarbér az első erdélyi vasút tarifája szerint;
7. az átszállítás díja a vasúti állomástól a raktárba;
8. a díj, melyet ajánló a raktár kezeléséért igénybe venni akar;
9. a biztosíték minősége, melyet ajánló letenni kész.

Egyszersmind kijelentendő az ajánlatban, hogy ajánló a fennebbi közlött feltételeket elfogadja, és a kötendő szerződéshez szükséges bélyegeket és illetékek költségeit fedezni kész; ezeken kívül pedig az ajánlathoz az adandó biztosíték 10%-ának megfelelő bánatpénz esatolandó, mely összeg az ajánlat el nem fogadása esetében azonnal visszaküldetni fog. Az elfogadás esetében pedig csak a biztosíték letétele után adatik vissza.

Kolozsvártt, 1870. augusztus 13-án.

A m. kir. bányaigazgatóság.

N E M H I V A T A L O S.

2—3

Bolt változtatás!

Ezennel van szerencsém egész tisztelettel értesíteni, a helyi és vidéki nagy-érdemű közönséget, hogy több éveken át a **Szentgyörgy-utca 1347.** szám alatti helyiségben folytatott

vas-, fűszer- és norinbergi

áru üzletemet, **nagy szentkirály-utca 270.** számú saját házamba tettem át. Valamint eddig pontos eljárás fíradhatatlan buzgalom által szerencsés lehettem nem csak városunk s vidékünk, hanem távolabb lakó megbízóimnak is teljes megelégedésüket, bizalmokat megnyerni, úgy ezután új helyiségemben az engem megtisztelő megbízásoknak ismét csak lelkiismeretesen és pontosan fogok megfelelni.

S midőn, míg a n. é. közönségnek az eddig irányomban tanúsított bizalmáért meleg köszönetemet nyilvánítom, maradok különös tisztelettel
NOVÁK BOGDÁN.

(67)

3—3

Felvétetik egy gyakorlott köntös és fejérműi varrónő, **Kuti Gyula** kereskedésében. Helytt.